

Közösségi akadémia Oszkón

Kulturális gazdaságfejlesztési lehetőségek feltérképezése közösségi munkások közreműködésével

Városban, nagy művelődési házban dolgozó közművelődési szakemberek és falvakban, „egyszemélyes” közösségi színterekbe életet lehelő közösségfejlesztők szakmai találkozókon gyakran „licitálnak” egymásra, kinek nehezebb a dolga. Felmerül a forráshiány, a konkurens programkínálat, az idő-, és eszköztényező, valamint még sok minden kerékkötője a sikernek. A városiak a falusi környezet zártágában, a még meglévő családi összefogásban látják kollégáik lehetőségeit; míg a községekben tevékenykedő szakemberek gyakran várják a központi innovációt, és hozzá a forrásokat.

A Vasi Hegyhát néhány utcás falujában a közművelődés területén is mindig valami új létrehozására törekednek a döntéshozók. Központi szerepet vállalnak a térség kulturális életében, mintát adnak a lakosság jóllétének megteremtéséhez. A kulturális alapellátáson túli céljaik megvalósításához pedig kiváló lehetőséget látnak a kulturális közfoglalkoztatottak kezdeményezéseinek felkarolásában.

Hosszú Zoltán polgármester és Molnárné Hosszú Klaudia rendezvényszervező lámpásokként mo-

tiválják az oszkóiakat a közösségi együttlétekre, a térség elöljáróinál pedig gyakran érvelnek a kultúrába való beruházás hasznossága, megtérülése mellett.

Éles Krisztina: Oszkó Község minden térségi, a legtöbb megyei és számos országos rendezvényen, szakmai programon képviselteti magát közösségi bemutatkozásával, vagy innovatív kezdeményezési felvázolásával. Mi az, ami soha nem hiányozhat a polgármesteri prezentációból, ha Oszkó értékeire kíváncsiak a meghívottak?

Hosszú Zoltán: Általában nem készítek prezentációt, sokkal inkább szívből szólok szeretett falumról. Oszkó egy különleges mikroklímájú, lankás dombok által határolt medencében helyezkedik el, írásos források szerint éppen 800 éve, 1217 óta. A Vasi Hegyhát szívében fekvő település közúton közelíthető meg legkönnyebben. Aki helyben nem talál, vagy teremt munkát magának, gyorsan eléri a közeli városokat. Szabadidejét azonban egy rendezett, békés, községben töltheti, ahol gyermekei biztonságban nőhetnek fel; szellemi feltöltődéséről pedig az IKSZT

újabb és újabb programjai gondoskodnak.

A községbe érkező turistákat a csodálatos természeti környezet mellett néhány épített kincs is várja. Legszebb ékessége a falunak a Szent György tiszteletére szentelt templom, az építészeti díjjal is értékelt Nyugdíjasok Hegyháti Otthona. A világháborús emlékművek, a temetőt ékesítő alkotások és a ma is karban tartott, virágokkal díszített kőkeresztetek mind-mind

Jövőtervező csoportmunka

a közösségi összefogás jelképei. Egy 100 éves öreg házban rendezte be a helyi festőművész a műtermét, a Nádler Galériát. Az Oszkói Hegypásztor Kör szőlőhegyi fejlesztései, cukrászműhelye, vinotéka, erdei iskolája, turistaszállója, az általa működtetett közösségi házba szervezett, valamint a turistaútvonalakra, helyi termelők bemutatására épülő rendezvényei egyaránt sok látogatót csalogatnak a településre.

É. K.: Milyen kezdeményezések erősítik a falu megtartó erejét, tesszik vonzóvá a községet az otthon teremteni kívánó fiatalok számára?

H. Z.: A legtöbb magyarországi falura jellemző demográfiai változások minket sem kerültek el, és napjainkban az alig 650 fő helyben tartásán és a fiatalok Oszkóba csábításán dolgozunk. 2006-ban azt a célt tűztük ki képviselőtársaimmal, hogy egy élhető, szellemi táptalajt is nyújtó települést építsünk ki. Könnyű dolgunk volt, hiszen az oszkóiak mindig összetartó közösségben tettek együtt a falu fejlődéséért, így ma is bármilyen ötlettel állunk elő, partnerek benne, és hozzáteszik saját tudásukat, energiájukat, képességeiket. Rendkívül fontosnak tartom, hogy az itt felnövő, új generációk kötődjenek

szülőfalujukhoz, ezért elengedhetetlen az óvoda működtetése. A barátságokat kialakított gyermekek, fiatalok számára pedig biztosítani kell a találkozási lehetőséget később is. Iskola a faluban nem működik, így a jövőépítő ötletek, vagy csupán az együttlétek színtere a művelődési ház. Kardinális kérdés a ház folyamatos nyitva tartása, modernizációja a lakosság és a kor követelményeinek megfelelően. Ezen célok megvalósítására sokat áldoz az önkormányzat a kulturális normatíván felül is és jelentős segítség a kulturális közfoglalkoz-

tattak tevékenysége. A közösségi munkások nemcsak jelen vannak a házban, hanem fiatalságukkal olyan korosztályokat szólítanak meg, akik nehezen mozdulnak ki otthonról, ötleteik pedig településfejlesztési elképzeléseinket is motiválják. Véleményem szerint egy falu nemcsak a jó utaktól, felújított épületektől, munkahelyektől élhető, hanem sokkal boldogabbak ott a lakosok, ahol tudnak egymáshoz szólni, közösen dolgozhatnak közös céljaikért. Ezt a szemléletet képviseljük mikrotérségi szinten, sőt még szélesebb körben is.

É. K.: A helyi igényekre reagálva újult meg a művelődési ház és jött létre az integrált közösségi szolgáltató tér. A ház vezetőjeként, rendezvényszervezőként miben látja a közösségi színtér működésének jelentőségét?

Molnárné Hosszú Klaudia: A település régi művelődési háza már nem tudott megfelelni a megnövekedett igényeknek, a falu úgymond kinötte azt, ezért pályáztunk integrált közösségi és szolgáltató tér kialakítására. 2012. október 1-jén 48,5 millió Ft támogatással és közel 20 millió Ft önkormányzati önrésszel megvalósult beruházást

IKSZT Oszkó

Közművelődési szakmai nap az oszkói IKSZT-ben

követően megkezdte működését az Oszkói IKSZT.

A korszerű épületben azóta egyre több közösségi kezdeményezés valósult meg, a rendszeresen itt találkozó csoportjaink száma is nőtt, de természetesen bejegyzett civil szervezetek is otthonra találtak. Több népszerű amatőr művészeti csoport is működik nálunk, mint például az Oszkói Szivárvány Színházi Kör, az Oszkói Táncscsoport, Oszkói Daloskör.

Az IKSZT működtetésében nagy hangsúlyt helyezünk a tartalmas, minőségi programok szervezésére. A hagyományörzés és a tehetséggondozás mellett folyamatosan megújuló kulturális kínálatot igyekszünk kialakítani a térségben élők számára.

É. K.: Milyen eszközökkel tudják felmérni a helyi igényeket, hogyan vonják be a lakosságot az olyan célok megvalósításába, mint a saját jól létének elérése, a mentális egészségének megőrzése, az elérhető település létrehozása?

M. H. K.: A legfontosabbnak azt tartom, hogy az IKSZT épülete mindig nyitva van, elérhető akár ad hoc jellegű beszélgetések miatt, akár családi, baráti, közösségi programok önálló szervezése okán keresnek is bennünket. Ebben nagy szerepe van a kulturális közfoglalkoztatottaknak, akik jelenlétükkel, nyitottságukkal összegyűjtik az információkat és terveket dolgoznak ki az igények kielégítésére. Hallgat-

nak, beszélgetnek és gondolkodnak. Ebből aztán ismeretterjesztő előadás, néprajzi tábor, túra, új koreográfia, népdalgyűjtés, honlapfejlesztés, helyi kiadvány, vagy éppen jótékonysági bál születik. Mindenben partnerre találnak

tehát bennünk az oszkóiak és a hegyhátiak, ami közösségben való gondolkodásukat, művelődésüket szolgálja.

É. K.: A nagyszabású, több települést érintő, országos jelentőségű programok megvalósításában is részt vesznek a közösségi munkások?

M. H. K.: Minden rendezvényünkön helyállnak a fiatalok, és tanulmányutakra is küldjük őket, hiszen tudjuk, hogy szívvel-lélekkel képviselik az oszkói értékeket. Amit pedig egy-egy szakmai napon tanulnak, az egész Oszkónak hasznára válik.

2017-ben ötödik alkalommal került megrendezésre az Oszkói

V. Alkotótábor képei

Alkotótábor, ahová az ország minden részéből érkeztek festők, hogy közös munkával, tapasztalatcserével csiszolják tudásukat. A tábor művészeti vezetője Nádler László festőművész; a lebonyolításban, a vendégek ellátásában, a kísérőprogramok szervezésében szintén aktívan közreműködnek a kulturális közfoglalkoztatottak. Az IKSZT a tábor működtetésével szeretné az emberek hétköznapjaiba vinni a művészet szépségeit, erre szolgál többek között a minden évben megrendezésre kerülő „nyílt nap”, ahol az érdeklődők meglátogathatják a műtermet, beszélgethetnek az alkotókkal, megnézhetik testközelből egy-egy festmény születését. Ezzel párhuzamosan igyekszünk több művészeti ág együttes megismerésére is lehetőséget biztosítani.

É. K.: *Melyek a legelőremutatóbb kezdeményezések, amelyek jó gyakorlatként is bemutatathatók a közművelődési szakma számára?*

M. H. K.: Oszkó mindig kiemelt szerepet vállalt a tájegység értékeinek bemutatásában, a viszonylag hátrányos helyzetű vidék felzár-

Kezdeményező közösség

kóztatásának elősegítésében. A lokálpatrióták, közszerepet vállaló helyiek többször megfogalmazták, hogy a térség településeinek összefogása, a természeti kincsekre, helyi termékekre alapozott, de a szellemi erőforrásokat is előtérbe állító fejlesztések jelenthetik az aprófalvak fennmaradását, gyarapodását. Mi ebben úgy vállaltunk szerepet, hogy minél szélesebb rétegeket szólítottunk meg, tettünk érdekeltté a jövőkép kialakításában,

a stratégiaalkotásban. Létrehoztuk Közösségi Akadémiánkat.

Olyan célok megfogalmazására hívtuk a helyieket, amely Oszkót a jövő generációi számára is kedvező feltételeket kínáló, mintául szolgáló minőségi élettérre alakítja. A közösségi összefogásban részt vettek az oszkói civil szervezetek, a vállalkozói szféra, az intézmények, a kulturális csoportok képviselői; mindösszesen 33 fő. A program teljes folyamatában közreműködött, katalizátor szerepet töltött be a település polgármestere. Ezt a korban, nemben, érdeklődési és tevékenységi körben is nagyon heterogén csoportot egészítették ki az IKSZT dolgozói, valamint a kulturális közfoglalkoztatottak. Együtt gondolkodott a huszoneves fiatal a nyolcvan esztendősn nyugdíjossal, diák a sikeres vállalkozóval, védőnő a kulturális dolgozóval, polgármester a civil szervezet vezetőjével azon, hogy milyen erősségeire építhet a település és a környék, valamint milyen gyengeségek akadályozhatják a fejlődési folyamatot. Mit és hogyan kell közösen leküzdeni, és közösen felépíteni. Az egységet alkotó sokszínű csoportban különleges alkotói légkör jött létre. A csoportfolyamatok moderálását térségfejlesztő szakemberek végezték.

Orbán nap az oszkói hegyen

Műhelymunka a Vasi Hegyhát jövőjéről

Az öt alkalomból álló közösségi munkafolyamat során részcélok és feladatok fogalmazódtak meg. Rendkívül nagy hangsúlyt helyeztek a résztvevők az információáramlás hatékonyabbá tételére a településen belül és a marketingeszközök kihasználására a község és a térség népszerűsítésében. Főszabályként határozták meg a faluban élő humánerőforrások feltérképezését és hatékony kihasználását. Megfogalmazódott egy térségi rendezvényközpont kialakításának terve átgondolt szolgáltatáskínálattal és megfelelő infrastruktúrával. A „Szőlőhegyek Gazdagsága” elnevezésű rész cél a Hegypásztor Kör tevékenysége mellett a helyi gazdák bevonására épülő hagyományok bemutatását előtérbe helyező szolgáltatási rendszer létrehozásával. Oszkó Község is része a Hegyháton végigvonuló KNEIPP-témaútnak, ami szintén rengeteg kiaknázható lehetőséget rejt akár a lakosság körében az egészségtudatos életmód kialakítására való motiválást, akár az egészségturizmust helyezzük előtérbe. Az értéktár létrehozása, a helyi értéktérkép elkészítése, valamint a helyi termékeken alapuló gazdaságfejlesztési rész célok megfogalmazása mind-mind elősegítik

a község megismerését és egyediségének fenntartását. A „Vár a Vidék” elnevezésű rész cél Oszkót, mint befogadó falut helyezi előtérbe. Ezt a célt szolgálja például a „Közösségi távmunka központ” létrehozásának terve is. A „Közösségi Kezdeményezések – Kezdeményező Közösségek” program pedig arra az alapvetésre épül, hogy a helyi közösségi élet aktivi-

tása nagyban befolyásolhatja az „itt élés örömeinek” érzetét. Az „Oszkó az Élhető, Élhető és Elérhető falu” című stratégiai pontban gyűjtötték össze a helyi kooperációs műhelybe meghívottak a fenntartható infrastrukturális fejlesztések listáját, valamint a szellemi képességek, a tudásbővítés lehetőségeinek megteremtését.

A műhelymunka résztvevői a pillanatnyi helyzet felmérésétől eljutottak egészen a végcélig, Oszkó Község 2030-ig tartó stratégiai tervének elkészítéséig, amely a „Tegyük együtt Oszkót a Vasi Hegyhát szívévé” nevet kapta.

É. K.: A program lezárultával is fenntartható a kezdeményezés?

M. H. K.: Természetesen igen. Több alkalommal hívtuk már össze a helyieket, hogy a stratégiai terv egyes rész céljainak megvalósítását elkezdjük kidolgozni. A folyamatokról, elért eredményekről rendszeresen tájékoztatjuk a lakosságot és a környező településeken élőket, akik újabb, jobbító szándékú elképzeléseikkel csatlakoznak a kezdeményezéshez.

HOSSZÚ ZOLTÁN polgármester Csipkerekről házassága révén költözött Oszkóba 1982-ben. Azóta a falu lakója, majd polgármestere. Jelenleg 4. ciklusát tölti, mint a község első embere. Polgármestersége alatt a település komoly eredményeket ért el. Számos sikeres pályázatnak köszönhetően Oszkó napjainkra már összkomfortos falu lett, ahol folyamatosan hoznak létre új közösségi tereket és szépítik a régiakat. Az IKSZT kialakítása mellett a polgármester nevéhez kötődik a KNEIPP park és túraútvonal kiépítése, az Integrált Játsszótér és Pihenőpark, a Szent György Ifjúsági Szálló létrehozása és az Oszkó-Győrvar és Térsége Sportkör újjászervezése. Oszkóiként és polgármesterként is szíven viseli a falu sorsát. Munkája során arra törekszik, hogy Oszkó élő és élhető faluként a Vasi Hegyhát egyik kiemelkedő települése legyen, ahol szívesen élnek az emberek.

MOLNÁRNÉ HOSSZÚ KLAUDIA művelődésszervező, az oszkói IKSZT vezetője. 2002. október 1. óta önkormányzati képviselőként aktív résztvevője Oszkó közéletének. Hosszú ideig önkéntes munkával, szabadidejében látott el közművelődési feladatokat. Munkája során figyelemmel kíséri a falu civil életét is, a különböző kulturális csoportok működését. Tevékenységüket segítve, támogatva, az IKSZT életébe bevonva alakítja igazán színessé a település életét.

ÉLES KRISZTINA 2002-ben a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskolán művelődésszervező szakon végzett PR-menedzser és nonprofit menedzser képzéssel. Ezt követően 2006-ban a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán művelődésszervezésből egyetemi oklevelet is szerzett. A tanakjdi Petőfi Sándor Művelődési Ház vezetője, majd a Régiógazdaság és a Helyi Érték magazinok főszerkesztője volt. Jelenleg az NMI Művelődési Intézet Nkft. Nyugat-Magyarországi Központjának vezetője.